

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 645/2013-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť A. Z., Taliansko, zastúpeného advokátkou JUDr. K. A., K., vo veci namietaného porušenia čl. 41 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa nečinnosťou v konaniach vedených Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 27 P 82/2009 a Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 7 CoP 365/2012, ako aj nečinnosťou v bližšie neoznačenom konaní vedenom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. októbra 2013 osobne do podateľne doručená sťažnosť A. Z., Taliansko (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 41 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa nečinnosťou

v konaniach vedených Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 27 P 82/2009 a Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 7 CoP 365/2012, ako aj nečinnosťou v bližšie neoznačenom konaní vedenom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice (ďalej len „úrad práce“).

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľ je otcom maloletej O. Z. (ďalej len „maloletá“). Matkou maloletej je D. F. bývajúca aktuálne v K. (ďalej len „matka“).

Rozsudkom okresného súdu č. k. 27 P 82/2009-954 zo 17. októbra 2012 bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky, pričom sťažovateľ bol zviazaný prispievať na jej výživu od 1. apríla 2010 do 31. augusta 2012 mesačne 70 € a od 1. septembra 2012 do budúca mesačne 100 €. Dlžné výživné 888,40 € mal sťažovateľ zaplatiť matke do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Návrh matky na určenie vyživovacej povinnosti sťažovateľa k maloletej za obdobie od 11. marca 2009 do 31. marca 2010 okresný súd zamietol. Napokon upravil styk sťažovateľa s maloletou. Rozsudkom krajského súdu č. k. 7 CoP 365/2012-1124 z 27. júna 2013 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, prípustnosť ktorého oprel o ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, a to z dôvodu odňatia možnosti sťažovateľa ako účastníka konania konať pred súdom (podľa zistenia ústavného súdu bolo dovolanie doručené okresnému súdu 1. októbra 2013, pozn.). O dovolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté.

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že prvé pojednávania na okresnom súde prebiehali bez jeho účasti, keďže okresný súd mu nedokázal riadne doručiť predvolania. Tým došlo k značnému porušeniu rovnosti účastníkov konania a vznikol široký priestor pre manipulácie a ovplyvňovanie okresného súdu. Keď sa sťažovateľ napokon pojednávania zúčastnil (v jednej obálke mu boli spolu doručené predvolania na prvé tri pojednávania), sudkyňa evidentne prekvapená jeho prítomnosťou ani nezabezpečila účasť tlmočníka, hoci sťažovateľ, ktorý je talianskej národnosti, nerozumie a nehovorí po slovensky. Navyše si

sudkyňa dovolila šokujúcu poznámku na jeho adresu ako vojaka z povolania na výsluhovom dôchodku, podľa ktorej medzi najhorších otcov patria aj profesionálni vojaci. Problémy s tlmočením či prekladmi súdnych dokumentov sa sudkyňi dlhodobo nedarilo odstrániť, čo spôsobovalo aj prieťahy, keďže konanie trvalo viac ako 3,5 roka. Okresný súd nezabezpečoval riadne a včas preklady dôležitých dokumentov do taliančiny v rozpore s právom sťažovateľa konať pred súdom vo svojej materčine v zmysle § 18 Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ sa od začiatku stretával s rodovo a národnostne diskriminačným prístupom zvyhodňujúcim matku, kvôli čomu podal dvakrát námietku zaujatosti.

Nedošlo k prešetreniu rodinných, bytových a sociálnych podmienok u oboch rodičov, pretože sa uvedené okolnosti preverovali len čo sa týka matky.

Všeobecné sudy nezohľadnili závery znaleckého posudku Mgr. L. Brali do úvahy iba závery znaleckého posudku PhDr. Č. Tým závažným spôsobom zasiahli do práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

Krajský súd sa vo svojom rozsudku vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, že sťažovateľ dal vypracovať nový znalecký posudok znalkyni PhDr. G., ktorý predložil spolu s odvolaním. O záveroch tohto posudku nie je v rozsudku krajského súdu ani zmienka.

Nebolo rešpektované ani právo sťažovateľa na zjavné a zreteľné odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorý sa riadne nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami.

Nedošlo k úplnému zisteniu skutkového stavu, ako by si to vyžadoval záujem maloletej. Celkom bola ignorovaná požiadavka sťažovateľa zabezpečiť maloletej adekvátnu psychologickú a odbornú pomoc. Nebol preverený možný Münchhausenov syndróm v zastúpení u matky. Rovnako nebol dostatočne zisťovaný zdravotný stav maloletej, a to napriek tomu, že v súčasnosti je táto na pokraji straty funkcie jednej z obličiek s rizikom rovnakého vývoja aj pri druhej obličke.

Všeobecné sudy, ale ani úrad práce nezabezpečili dohľad nad realizáciou styku sťažovateľa s maloletou. Neuložili ani povinnosť podrobiť sa cielenému psychologickému poradenstvu na účely nápravy vzťahov v rodine. Práve naopak, rozhodnutiami a nečinnosťou mimo rozhodovacej činnosti bol matke vyslaný nesprávny signál, že jej

postoj a konanie smerujúce k cielenému odcudzovaniu maloletej sťažovateľovi je tolerované a nemá žiadne negatívne dôsledky.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 27 P 82/2009, krajským súdom pod sp. zn. 7 CoP 365/2012 a úradom práce v bližšie neoznačenom konaní s tým, aby boli rozsudky okresného súdu zo 17. októbra 2012 a krajského súdu z 27. júna 2013 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie krajskému súdu. Domáha sa tiež priznania finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 €, ako aj náhrady trov konania, a to od krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o prevažnej časti sťažnosti (s výnimkami ďalej uvedenými) nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

Vo vzťahu ku konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 27 P 82/2009 pre porušenie čl. 41 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa treba uviesť, že proti rozsudku okresného súdu zo 17. októbra 2012 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k tomuto konaniu mal preto krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená v uvedenom rozsahu právomoc ústavného súdu. V tejto súvislosti treba tiež poznamenať, že sťažovateľ právo podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu aj využil.

Pokiaľ ide o konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 7 CoP 365/2012 pre porušenie čl. 41 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, sťažovateľ sám uviedol, že proti rozsudku krajského súdu z 27. júna 2013 podal dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Podľa zistenia ústavného súdu dovolanie bolo doručené okresnému súdu 1. októbra 2013. Aj v tomto prípade platí, že právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa má Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci dovolacieho konania. Tým je zároveň i v tejto časti vylúčená právomoc ústavného súdu.

Pokiaľ by sťažovateľ nebol v dovolacom konaní úspešný, bude mať možnosť obrátiť sa na ústavný súd postupom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a to tak vo vzťahu voči dovolaciemu rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj voči odvolaciemu rozsudku krajského súdu.

Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho práva nečinnosťou okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 P 82/2009 a nečinnosťou krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP 365/2012.

Sťažnosť v uvedenej časti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Predovšetkým treba zdôrazniť, že právo na súdne konanie nemajúce znaky nečinnosti súdov je v ústavnej terminológii označované ako základné právo na konanie bez zbytočných prietahov. Toto základné právo je súčasťou čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ sa vyslovenia porušenia tohto článku ústavy výslovne nedomáha, i keď z formulácie použitej v sťažnosti, ako aj z uvádzaných skutkových okolností nemôžu byť pochybnosti, že má na mysli porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zmyslom vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je, aby sa eliminoval stav právnej neistoty, v ktorom sa účastník konania nachádza do chvíle, kým rozhodnutím v jeho veci nie je spor vyriešený. To znamená, že na základe sťažnosti podanej už po právoplatnom skončení konania sa sledovaný cieľ poskytnutia ochrany základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov nedá dosiahnuť. Preto sa sťažnosť v tejto časti javí ako zjavne neopodstatnená.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti bližšie neoznačenému konaniu vedenému úradom práce pre jeho nečinnosť, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Úrad práce je nepochybne orgánom verejnej správy. Právomoc poskytnúť ochranu proti nečinnosti orgánu verejnej správy má všeobecný súd v rámci správneho súdnictva postupom podľa piatej časti štvrtej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, a to v zmysle ustanovenia § 250t. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Sťažovateľ sa môže domáhať ochrany označeného práva na príslušnom krajskom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2013